

Etablering – Økologisk frøavl

FrøavlsINFO nr. 1, 2024

- **Optimal etablering er den vigtigste forudsætning for vellykket økologisk frøavl**
- **Vælg kun de rene marker**
- **Lav falsk såbed**
- **Tænk ukrudts strategien ind ved etableringen**
- **Placér frøet – uddrykning er et "no-go"**
- **Svage udlæg med dårlig konkurrenceevne kasseres**

Falsk såbed

En god mulighed for at reducere ukrudtsbestanden forud for etableringen er ved at lave et falsk såbed. Såbedet gøres klar hurtigst muligt, når jorden er tjenlig, hvorved ukrudt fremspirer. I april opharves let og dæksæden/frøet sås.

Udlæg i vårsæd

Udlæg i vårbyg er den mest almindelige udlægsmetode. Udlæg i vårhvede er en sikker metode ved udlæg af specielt svage/langsamt etablerende frøarter, da afgrøden er mere åben og derved giver godt med lys til udlægget. Men spildplanter fra vårhveden kan dog være en udfordring pga. manglende udvintring og større konkurrenceevne. I de sydligere dele af landet, er der opnået flotte udlæg ved nedskæring af frøene i vårhveden om foråret, hvor vårhveden sås om efteråret (november). Det sene såtidspunkt af vårhveden reducerer ukrudtstrykket i dæksæden betydeligt.

Udlæg i hestebønner

Der er gode erfaringer med udlæg i hestebønner. Hestebønnerne sås dybt i 5 - 8 cm, og blindstrigles 1 - 2 gange inden frøet sås. Frøet sås i 1 - 2 cm dybde - afhængig af arten - efter blindstriglingen, og det er afgørende at frøet placeres i fugtig jord, helst med trykruller på såskæret. Frøet kan sås indtil hestebønnerne har 4 blade, hvilket giver mulighed for en ekstra strigling inden såning. Det er også en mulighed at så udlægget oven i rækken med hestebønner inden fremspiring. Hestebønnerne giver god plads til udlægget i rækken, og denne udlægsmetode muliggør radrensning i såvel udlægsåret, som efter høst af dæksæd.

Såning i selve dæksædsrækken

I de storfrøede arter, f.eks. alm. rajgræs, rajsvingel, strandsvingel og ital. rajgræs, kan iblanding i kornet være en god metode. Det er dog en betingelse at frø og korn ikke sås dybere end maks. 2 - 3 cm. Udlæg af småfrøede arter, f.eks. rødsvingel og kløverarterne kan ikke ske ved sammenblanding af korn og frø. Kan såmaskinen så frø og dæksæden særskilt, i samme række, men i forskellig sådybde, opnås de bedste resultater. Præcis rækkesåning med GPS giver

muligheden for at etablere frøafgrøden oven i dæksædsrækken, med en efterfølgende kørsel med såmaskinen. Fordelen ved at frøet står i kornrækken er, at frøet beskyttes af kornet ved striglingen og giver gode muligheder for radrensning i både etableringsåret og efter høst af dæksæden.

Såning på dobbelt rækkeafstand

Såning på dobbelt rækkeafstand er en god metode for flere af arterne. Hvis man f.eks. råder over nøjagtigt GPS udstyr, kan kornet sås på dobbelt rækkeafstand og strigles. Derefter kan frøet sås imellem kornrækkerne i 1 - 2 cm dybde - afhængig af art. Nogle radrensere har integreret såskær f.eks. Cameleonen, hvor der kan radrenses i dæksæden og samtidig så frøet i korrekt dybde. Det er vigtig ikke at løsne jorden for dybt, så der sker udtørring omkring frøet og for at undgå jorden bliver knoldet. Sørg for at jorden trykkes til over sårækken. Etabler udlægget hurtigst muligt, ved en tidlig radrensning. Efter høst af dæksæden vil der igen være mulighed for at radrense imellem frørækkerne.

Udlæg af specielt de småfrøede arter

For de storfrøede arter kan der strigles 1-2 gange efter såning af dæksæd, før såning af frøet. I tørre perioder og tørre egne af landet bør frøet i stedet sås på samme tidspunkt som dæksæden, hvilket specielt gælder de småfrøede arter. Senere på foråret, dvs. ultimo april/primomaj, vil det øverste jordlag ofte være udtørret pga. striglingen/radrensningen og idet dæksæden hurtigt forbruger vandet. Her vil fremspiring af sent sået frø blive for dårlig. Det er vigtigt, at de små frø placeres i en korrekt dybde, dvs. maks. 2 cm for græs og maks. 1,5 cm for kløver. Tromling kan ofte være nødvendigt før og efter såning af specielt kløver.

Ingen "drykning" ovenpå jorden

Etablering af frøene efter sidste strigling/radrensning, hvor frøene blot "drykkes" ud er en meget usikker og risikabel metode. Ofte kommer der kun lidt eller ingen jord over frøene, hvilket resulterer i dårlig og uens fremspiring, specielt ved sen såning og ved tørre forhold. Metoden anbefales **ikke**.

Udsædsmængde skal tilpasses

Den anbefalede udsædsmængde varierer afhængig af art og sort. I forhold til konventionel dyrket frø bør der sås ca. 25% mere ved dyrkning af økologisk frø, da der vil ske en udtynding ved strigling m.v. Det er vigtigt at sikre tætte frøerækker, der har en stærk konkurrenceevne overfor ukrudt. Markspiringsprocenten vil variere meget afhængig af såbed og jordfugtighed på så tidspunktet.

Venlig hilsen
Avlsafdelingen
DLF